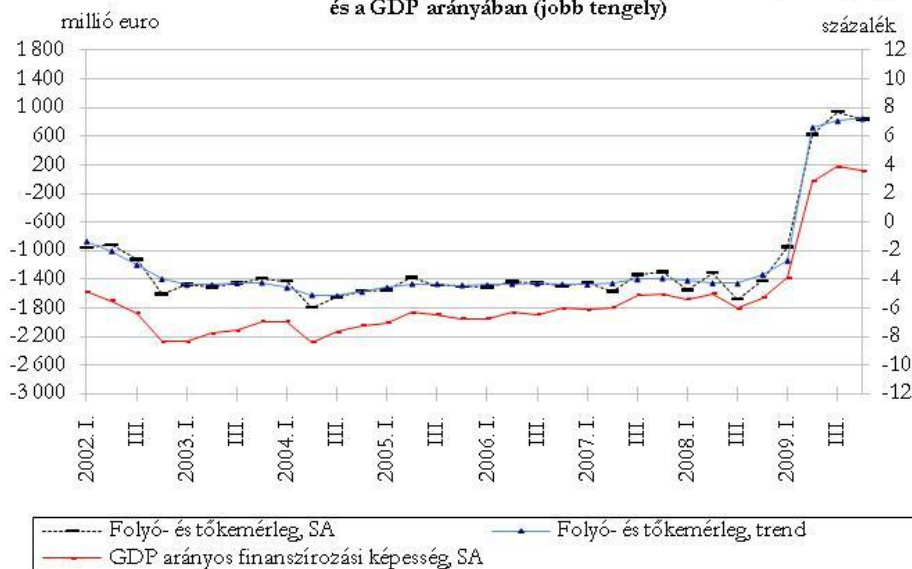

NYILVÁNOS: 2010. március 31. 8:30 órától!

**Statisztikai közlemény
a fizetési mérleg alakulásáról
2009. IV. negyedév**

2009 IV. negyedévében¹ a külfölddel szemben fennálló finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőke mérleg együttes egyenlege) 655 millió euro (178 milliárd forint) volt. A szezonális hatások kiszűrésével a finanszírozási képesség a GDP 3,6 %-a (844) millió euro), 2008. év végéhez képest ez 9, az előző negyedéves szinthez képest 0,3 százalékpont javulást jelentett a GDP százalékában. A reál gazdasági mérleg többete a negyedik negyedévben is magasabb volt, mint a jövedelem mérleg² hiánya. Az utolsó két negyedévben, az áru forgalomban az importkiadások és az exportbevételek meghaladták az előző negyedéves szintet. A folyó és tőke transzferként elszámolt EU-val kapcsolatos tranzakciók a negyedik negyedévben 1,1 milliárd euróval járultak hozzá a finanszírozási képesség alakulásához.

1. ábra
A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség millió euróban (bal tengely)
és a GDP arányában (jobb tengely)

¹ Az MNB a meghirdetett adatközzételti és –felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2010. március 31-én publikálja a 2009. IV. negyedéves fizetési mérleg-statisztikákat, és 2008-ig visszamenőleg módosítja a negyedéves adatokat.

A fizetési mérleg adatgyűjtéshez kapcsolódó vállalati adatrevíziókkal együtt frissíti a vállalati kérdőívek alapján összeállított 2008. évi közvetlen tőkebefektetés és jövedelem adatokat és közli a 2008. évi ország és ágazati bontású statisztikákat.

A fizetési mérleg adatgyűjtéshez kapcsolódó vállalati adatrevíziókon túl átvezeti a KSH áru és szolgáltatás adatrevízióit. Az áru forgalom esetében az adatok tartalmazzák a KSH 2010. március 4-én közzétett 2009-re vonatkozó [adatrevízióját](#).

Rendkívüli revízió keretében túlmenően az MNB - a KSH-val összhangban - 2006-ig visszamenőleg felülvizsgálta a speciális célú vállalatok körét és adatait.

² A tőkebefektetésekhez kapcsolódó jövedelmek a vállalati kérdőíves adatok feldolgozásáig (2010. szeptember) becsültek a fizetési mérleg-statisztikában, ezért a szeptemberi publikációig a 2009-es adatokat az MNB nem tekinti éves adatnak. Ennek megfelelően az MNB honlapján a 2009-es adatokat csak a negyedéves idősorok tartalmazzák.

1. tábla
A folyó fizetési mérleg és a külső finanszírozás alakulása

millió euro

	2008					2009				
	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.-IV.n.é	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.-IV.n.év
1. Reálgazdasági tranzakciók	415	429	107	-56	896	716	1 535	1 662	1 573	5 486
Export	21 521	22 490	22 286	20 263	86 560	16 527	17 433	18 462	19 411	71 832
Import	21 105	22 061	22 179	20 319	85 664	15 811	15 898	16 800	17 837	66 346
1.1. Áruforgalom	347	104	-427	-88	-64	605	1 164	981	1 263	4 012
1.1.1. Export	18 671	19 173	18 201	16 697	72 742	13 636	14 238	14 774	16 119	58 768
1.1.2. Import	18 325	19 068	18 628	16 785	72 806	13 031	13 075	13 793	14 856	54 755
1.2. Szolgáltatások	69	325	534	33	960	111	371	681	311	1 474
Export	2 850	3 318	4 085	3 566	13 819	2 891	3 195	3 687	3 292	13 064
Import	2 781	2 993	3 551	3 534	12 859	2 780	2 823	3 006	2 981	11 590
1.2.1. Idegenforgalom, egyenleg	192	347	455	368	1 361	207	334	561	371	1 473
bevitel	682	988	1 451	981	4 101	756	1 029	1 377	921	4 083
kiadás	490	641	996	613	2 740	549	695	816	550	2 610
1.2.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-123	-22	79	-335	-401	-96	38	120	-61	1
bevitel	2 168	2 330	2 635	2 585	9 718	2 135	2 166	2 310	2 370	8 981
kiadás	2 291	2 352	2 556	2 921	10 119	2 231	2 128	2 190	2 431	8 980
2. Jövedelem és transzfermérleg	-1 831	-1 892	-2 349	-2 329	-8 400	-1 493	-1 384	-1 306	-1 118	-5 300
2.1. Jövedelmek	-1 539	-1 820	-2 275	-2 080	-7 714	-1 287	-1 513	-1 444	-1 366	-5 609
2.1.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-789	-825	-904	-883	-3 401	-700	-701	-702	-571	-2 674
2.1.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-930	-1 191	-1 571	-1 386	-5 078	-764	-986	-924	-982	-3 656
2.1.3. Munkavállalói jövedelmek	181	195	200	190	766	177	174	182	187	720
2.2. Viszonytalan folyó átutalások	-292	-72	-74	-249	-686	-206	129	138	248	309
3. Folyó fizetési mérleg	-1415	-1463	-2242	-2384	-7504	-777	151	356	456	186
4. Tőkemérleg	45	122	129	732	1 027	300	416	346	199	1 261
5. Nem adóssággeneráló finanszírozás	1 255	-1 402	398	-225	27	83	-547	958	1 485	1 979
5.1. Külföldön	-218	508	-349	-1 996	-2 055	-13	-376	-147	-254	-791
5.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-100	-118	-199	-2 099	-2 516	-202	-350	-96	-113	-760
5.1.2. Újrabefektetett jövedelem	-118	626	-150	103	462	188	-26	-52	-141	-31
5.2. Magyarországon	1 094	-781	1 070	3 150	4 533	351	-966	1 484	1 883	2 751
5.2.1. Részvény és egyéb részesedés	389	311	378	1 847	2 926	373	354	417	788	1 932
5.2.2. Újrabefektetett jövedelem	705	-1 092	692	1 303	1 607	-22	-1 320	1 066	1 095	819
5.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesedés	379	-1 129	-323	-1 379	-2 452	-255	796	-378	-144	19
6. Adóssággeneráló finanszírozás	1 844	3 164	2 571	1 815	9 395	712	-936	-752	-1 789	-2 765
6.1. Adóssággeneráló finanszírozás, közvetlen tőkebefektetések egyéb tőke nélkül	2 288	2 167	3 122	1 564	9 141	657	-973	697	-980	-599
6.1.1. Követelés	-698	-211	-155	-887	-1 952	-2 079	1 231	-1	653	-196
6.1.2. Tartozás	2 987	2 378	3 277	2 451	11 093	2 736	-2 204	698	-1 633	-403
6.2. Közvetlen tőkebefektetések egyéb tőke	-445	998	-550	251	254	55	37	-1 450	-809	-2 166
6.2.1. Külföldön	-4	39	-384	383	35	-138	-159	64	-204	-437
6.2.1.1. Követelés	-28	-13	-468	346	-163	-55	-166	0	-504	-725
6.2.1.2. Tartozás	24	52	84	37	198	-83	7	65	300	289
6.2.2. Magyarországon	-440	958	-166	-132	219	193	196	-1 514	-605	-1 730
6.2.2.1. Követelés	-1 039	-570	221	-625	-2 013	-3 219	123	-575	62	-3 609
6.2.2.2. Tartozás	599	1 529	-387	492	2 233	3 412	73	-939	-667	1 879
7. Külfölddel szembeni finanszírozási képesség										
7.1. Felülből számított (folyó és tőkemérleg)	-1 371	-1 340	-2 113	-1 652	-6 477	-476	567	702	655	1 447
7.2. Alülből számított (pénzügyi mérleg alapján)	-3 098	-1 763	-2 970	-1 590	-9 421	-795	1 482	-206	304	786
7.3. Eltérés (Tévedések és kihagyások egyenlege, NEO)	-1 728	-422	-856	62	-2 944	-318	915	-908	-351	-662

2. tábla
A folyó fizetési mérleg és a külső finanszírozás alakulása (szezonalisan kiigazított adatok)*

millió euro

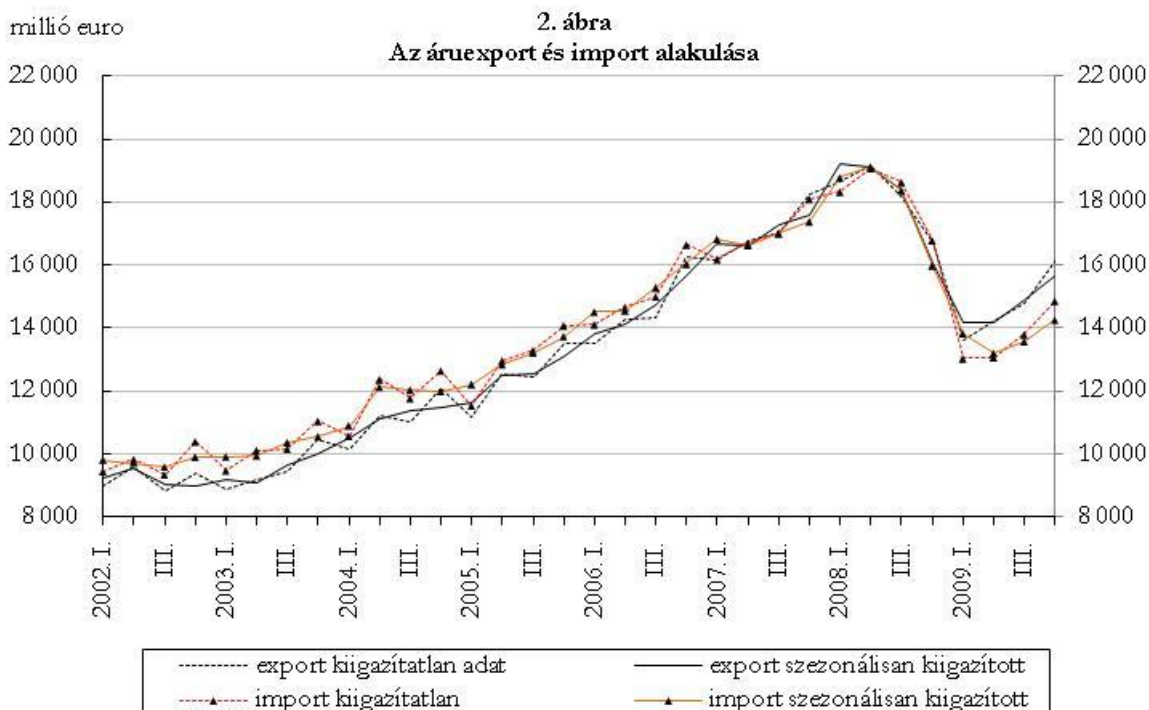
	2008				2009			
	I. n.év	II. n. év	III. n.év	IV. n.év	I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év
1. Reálgazdasági tranzakciók	353	230	196	269	741	1 255	1 532	1 678
1.1. Export	22 627	22 398	21 933	19 584	17 427	17 419	18 146	18 716
1.2. Import	21 934	22 287	21 704	19 313	16 791	16 113	16 442	17 085
1.1. Áruforgalom	203	-40	-207	-2	464	995	1 197	1 350
1.1.1. Export	19 217	19 118	18 374	16 051	14 170	14 159	14 907	15 634
1.1.2. Import	18 787	19 130	18 383	15 975	13 823	13 194	13 562	14 249
1.2. Szolgáltatások	229	255	291	217	332	326	395	399
1.2.1. Export	3 284	3 396	3 611	3 457	3 329	3 269	3 210	3 192
1.2.2. Import	2 991	3 103	3 371	3 352	2 993	2 928	2 854	2 828
1.2.1. Időnyerő, egyenleg	304	324	333	362	360	357	402	371
bevétel	888	998	1 084	1 102	1 019	1 011	1 032	1 016
kiadás	631	653	737	702	636	706	606	628
1.2.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-84	-36	29	-269	-50	12	44	4
bevétel	2 383	2 407	2 518	2 405	2 306	2 259	2 193	2 181
kiadás	2 413	2 469	2 593	2 614	2 353	2 241	2 222	2 177
2. Jövedelem és transzfermérleg	-1 768	-1 934	-2 300	-2 359	-1 486	-1 407	-1 256	-1 134
2.1. Jövedelmek	-1 795	-1 741	-2 239	-1 815	-1 611	-1 495	-1 357	-1 148
2.1.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-839	-819	-847	-827	-738	-701	-642	-569
2.1.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem	-1 269	-1 177	-1 325	-1 145	-1 051	-987	-892	-865
2.1.3. Munkavállalói jövedelmek	191	195	194	187	184	182	181	183
2.2. Viszonytalan folyó átutalások**	-292	-72	-74	-249	-206	129	138	248
3. Folyó fizetési mérleg	-1 468	-1 643	-2 069	-2 103	-493	-33	281	452
4. Tőkemérleg	97	138	132	705	312	414	348	183
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1 542	-1 306	-1 675	-1 420	-943	620	945	844

*Az egyenlegekre direkt kiigazítást alkalmazunk, ebből következően az összetevők szezonalisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonalisan kiigazított adata.

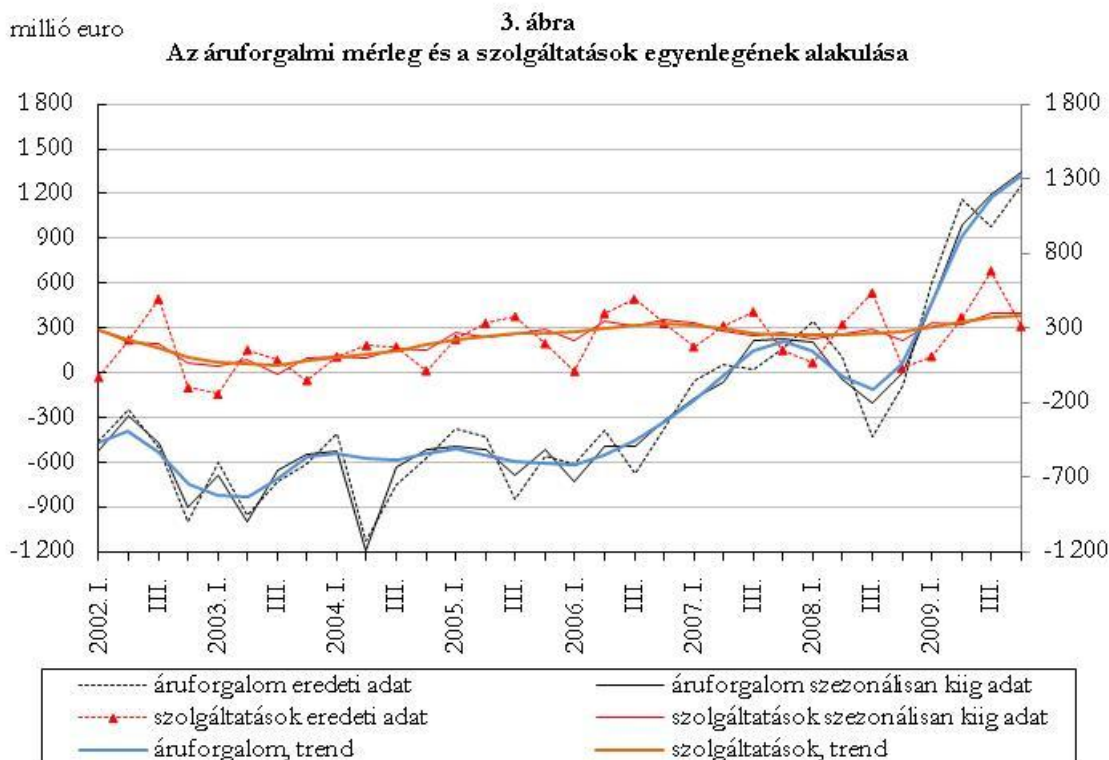
** A viszonytalan átutalások időszora nem igazítható.

A külfölddel szemben fennálló finanszírozási képesség összetevőinek alakulása

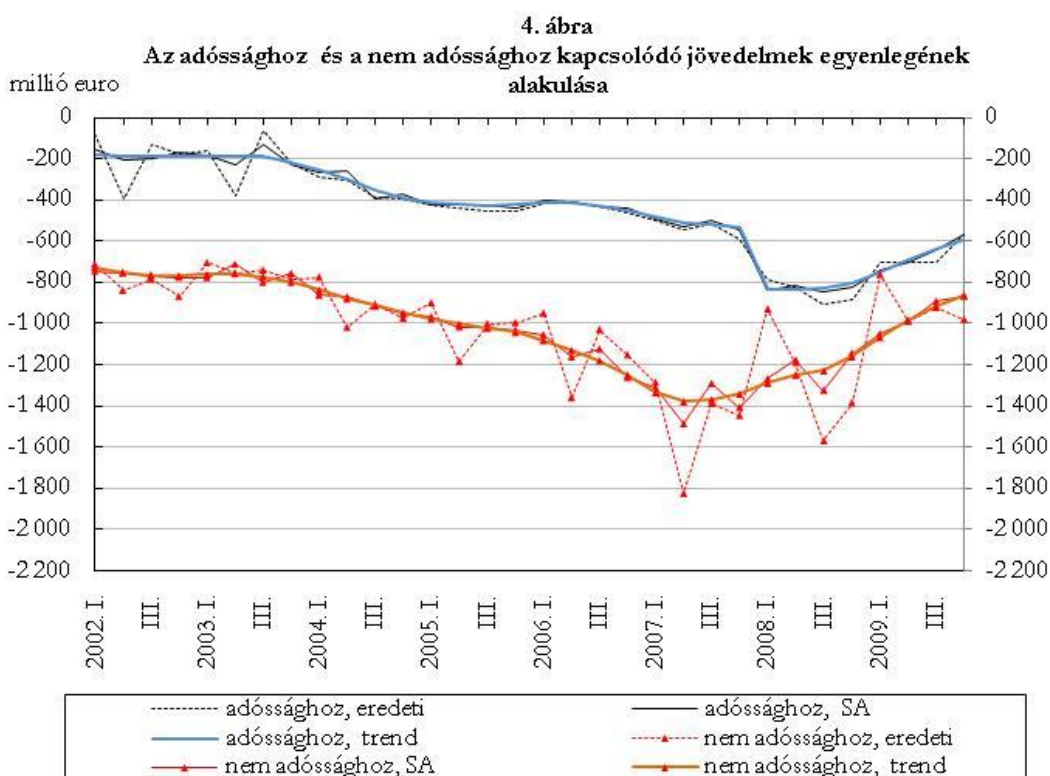
A folyó fizetési mérleg többlete a negyedik negyedévben tovább növekedett, értéke a szezonalisan kiigazított adatok alapján 452 millió euro. Az áruforgalomban az egyenleg javulása mellett az export és az import szintje is emelkedett a második félévben. A negyedik negyedéves nettó export értéke 1350 millió euro lett.

Az áruforgalomtól eltérően a szolgáltatás bevételek és kiadások lényegében nem változtak az előző negyedévhez képest, az egyenleg szezonálisan kiigazítva közel 400 millió euro volt.

A nem adósság típusú állományokhoz kapcsolódó jövedelemegyenleg a szezonális hatásoktól megtisztítottan -865 millió euro, az adóssághoz kapcsolódó kamatjövedelmek egyenlege -569 millió euro volt. Az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmeken megjelenő hiány 2008 óta folyamatosan csökkenő tendenciát mutat szezonálisan igazítva.

A folyó transzferek egyenlege 2009 IV. negyedévében 248 millió euro többletet mutatott a kiigazítatlan adatok alapján, mert nem jellemző rá a szezonális ingadozás. Az EU-val kapcsolatos negyedik negyedéves eredményszemléletű adatokat tekintve a folyó transzferek bevételi többlete 449 millió euro, míg a tőketranszferként elszámolt tranzakciók bevételi többlete 617 millió euro volt. A negyedik negyedévben 1066 millió euro bevételi többlet került EU-transzferként elszámolásra a fizetési mérlegben a felhasznált források és kifizetések egyenlegeként.

Nem adóssággeneráló finanszírozás formájában 1485 millió euro forrásbeáramlás történt a negyedik negyedévben. Ebből a magyar befektetők külföldre irányuló, részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetésének értéke 113 millió eurót, a külföldi befektetők magyarországi tőkebefektetései 788 millió eurót tettek ki. A magyarok külföldi befektetéseihez kapcsolódó újrabefektetett jövedelem 141 millió euróval, míg a külföldiek magyarországi befektetésein elszámolt újrabefektetett jövedelem 1095 millió euróval növelte a befektetések értékét.³ A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél 144 millió euro forráskiáramlás történt, ebből 37 millió euro volt a magyar befektetők külföldi részvényvásárlása és 107 millió euro a külföldiek magyar részvényeladása.

Az adóssággeneráló finanszírozás egyenlege a negyedik negyedévben -1789 millió euro volt, ebből a közvetlen tőkebefektetésekhez tartozó egyéb tőkemozgásoknál a magyar befektetők külföldi közvetlen tőkebefektetéseihez 204 millió, a külföldiek magyarországi tőkebefektetéseihez pedig 605 millió euro nettó adósságsökkenés kapcsolódott.

Az EU-transzferek eredményszemléletű elszámolása miatt a rövid lejáratú tartozások 360 millió euróval csökkentek, míg a rövid követelések 177 millió euróval nőttek a negyedik negyedévben⁴.

A tartalékok, adósságállomány alakulása

2009. december végén a jegybanki tartalékok értéke 30,7 milliárd euro volt. A közvetlen tőkebefektetésen belül elszámolt egyéb tőkét, valamint a derivatívákat nem tartalmazó nemzetgazdasági nettó adósságállomány 2009. december végén 51,9 milliárd euro (a GDP arányában 55,6 %)⁵ volt.

Ebből az EU-transzferek miatt elszámolt nettó rövid lejáratú adósságként megjelenő állomány 0,6 milliárd euró volt, amelyből a rövid lejáratú követelések állománya 1,1, míg a rövid lejáratú tartozások állománya 1,7 milliárd euró volt.

---

³ Az újrabefektetett jövedelem az adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége. Az osztalék az új adatgyűjtési rendszerben minden időszakra jelentett adatokon alapul. 2008-ra az adózott eredmény az éves vállalati kérdőívekből származó jelentett adat, ugyanakkor 2009-re még becslés. Így a fizetésimérleg-statisztikában megjelenő újrabefektetett jövedelem 2008-ra már jelentett adatokon alapul, míg 2009-re becslés.

⁴ Az EU-transzferek elszámolásához kapcsolódó módszertani leírást lásd a [2009. szeptemberi sajtóközlemény](#) 7. oldalán.

⁵ Az utolsó négy negyedév euróban számított GDP-je alapján.

3. tábla
Magyarország külfölddel szembeni követelés- és tartozásállománya

millió euro

	2008					2009			
	I.n. év nyitó**	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év
1. Követelések	71 243	74 523	78 515	81 340	84 292	91 497	93 108	95 997	96 484
1.1. Nemzetközi tartalékok	16 385	16 815	17 290	17 409	24 040	27 890	26 950	30 603	30 677
1.2. Közvetlen tőkebefektetések*	29 635	31 026	31 127	31 886	32 291	34 608	35 736	35 649	36 102
1.3. Portfólió befektetések	6 379	6 479	7 189	7 336	5 986	5 849	7 058	7 867	8 009
1.4. Pénzügyi derivatívák	2 615	3 393	4 485	3 015	3 643	4 395	3 534	2 720	2 369
1.5. Egyéb befektetések	16 228	16 810	18 423	21 694	18 333	18 755	19 829	19 158	19 328
ebből: eredményszámlát EU-transzfer elszámolás miatt	609	449	453	447	682	456	651	871	1 094
2. Tartozások	179 222	181 175	191 481	194 401	190 734	190 162	197 172	203 285	204 366
2.1. Közvetlen tőkebefektetések*	80 294	79 555	85 044	84 121	81 389	77 980	83 575	85 225	86 779
2.2. Portfólió befektetések	53 206	50 764	52 675	52 717	41 506	36 837	39 678	44 889	43 463
2.3. Pénzügyi derivatívák	2 534	3 724	3 897	3 148	4 511	5 921	3 466	3 375	3 009
2.4. Egyéb befektetések	43 188	47 132	49 865	54 416	63 327	69 424	70 454	69 795	71 115
ebből: eredményszámlát EU-transzfer elszámolás miatt	1 211	1 939	2 087	2 012	1 182	1 629	1 982	2 028	1 664
3. Nettó tartozás (2-1)	107 979	106 651	112 967	113 061	106 441	98 665	104 065	107 288	107 882
ebből: eredményszámlát EU-transzfer elszámolás miatt	602	1 490	1 634	1 565	500	1 173	1 331	1 157	570

Memorandum/***

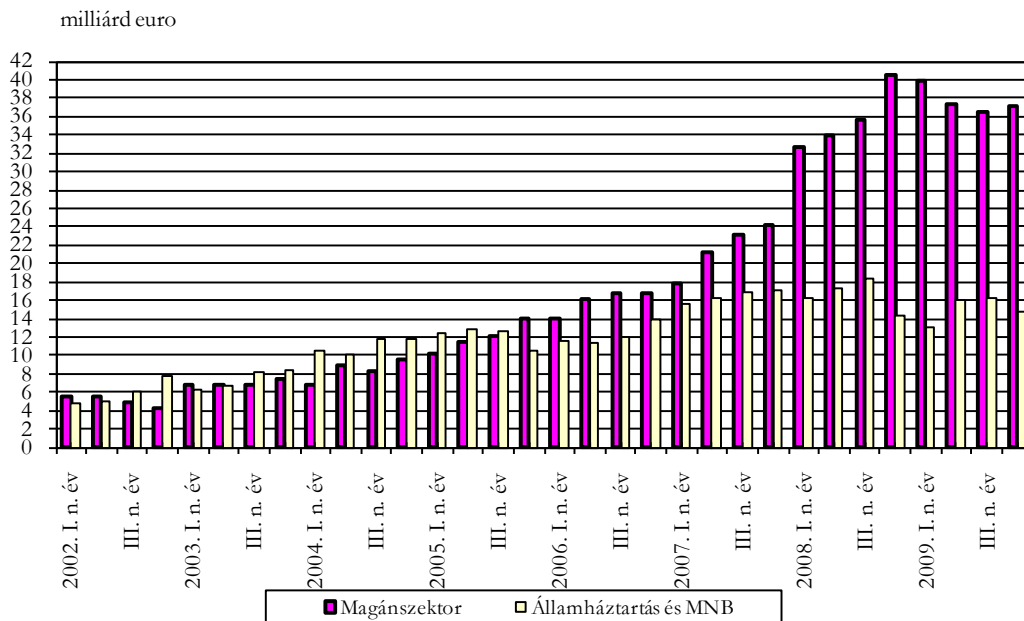
4. Bruttó adósság (közvetlen tőkebefektetés egyéb tőke nélkül)	80 374	84 117	89 002	94 888	98 788	101 416	102 119	104 029	103 409
4.1. Államháztartás és MNB	34 378	34 221	35 749	36 932	39 478	41 987	44 108	47 894	47 080
4.2. Magánszektor	45 996	49 896	53 253	57 957	59 309	59 429	58 011	56 135	56 328
5. Nettó adósság (közvetlen tőkebefektetés egyéb tőke nélkül)	46 486	48 906	51 235	53 904	54 838	52 984	53 356	52 762	51 906
5.1. Államháztartás és MNB	16 882	16 311	17 257	18 340	14 298	13 071	16 062	16 222	14 773
5.2. Magánszektor	29 604	32 596	33 978	35 564	40 540	39 912	37 294	36 540	37 133

* a befektetés iránya szerinti bontásból a követelések, illetve tartozások külön csoportosítva

** az új adatgyűjtési rendszerből származó nyitó állományok, a módszertani változás publikált adatokra gyakorolt hatása részletesen a 2008. első negyedévről szóló [júniusi statisztikai közlemény](#) 2. mellékletében (8. oldal) olvasható.

*** Az *External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users* kiadvánnyal összhangban az adósság nem tartalmazza a tulajdonosi részesedést és a pénzügyi derivatívákat.

5. ábra
Magyarország nettó adósságállománya (FDI egyéb tőke nélkül)*, 2002-2009

/ * Az *External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users* kiadvánnyal összhangban az adósság nem tartalmazza a tulajdonosi részesedést és a pénzügyi derivatívákat.

***

A pénzügyi válság miatti ingadozások következtében a szezonális igazítás eredményei a szokásosnál több bizonytalanságot hordoznak.

A sajtóközleményben - az eddigieknek megfelelően – a speciális célú vállalatok nélküli fizetésimérleg-adatok kerülnek bemutatásra. A honlapon azonban megtalálhatók mind a speciális célú vállalatok nélküli, mind pedig az azokat is tartalmazó fizetésimérleg- és állományi statisztikák. A 2010. első negyedéves fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat, valamint a 2009. I-IV. negyedéves adatok revízióját 2010. június 30-án teszi közzé az MNB.

MAGYAR NEMZETI BANK STATISZTIKA

A Magyar Nemzeti Bank egyik alapvető, törvényben rögzített feladata, hogy statisztikai információkat gyűjtsön és hozzon nyilvánosságra. A statisztikai sajtóközlemény célja, hogy segítséget nyújtson a frissen megjelent adatok értelmezésében. A Magyar Nemzeti Bank gazdasági folyamatokra vonatkozó elemzését a rendszeresen nyilvánosságra hozott „Jelentés az infláció alakulásáról” és a „Jelentés a pénzügyi stabilitásról” című kiadványok tartalmazzák, amelyek megtalálhatók a www.mnb.hu honlapon.

Részletes táblázatok: [Fizetési mérleg](#)
Módszertani anyagok: [Módszertani megjegyzések](#)
Grafikon készlet: [Grafikonok](#)
[Kérdések-válaszok](#)